

**Наташа Герке
(Natasza Goerke)**

**Натхненне
(Inspiracja)**

Самае галоўнае, што мы натхнялі адно аднаго. Найджэл, халодная брытанская рыба, і я, гарачая рыбка з Польшчы.

Пачатак быў класічны.

Абмен зацікаўленымі позіркамі і серыя выпадковасцяў, якія кідалі нас у той самы час у тыя самыя месцы. Вуліца, бар, гатэль.

Урэшце яно здарылася .

Чакаючы ў той самай чарзе да адзінай дзейнай прыбіральні, ён падышоў да мяне і працягнуў руку.

– Я Найджэл, – урачыста паведаміў мой новы знаёмы і крокам фламінга рушыў у бок вольнай прыбіральні.

Хоць нас не прадставілі адно аднаму афіцыйна, я вырашыла, што ад гэтага часу мы можам лічыцца знаёмымі.

– Ні Nigel, – раніцай я памахала яму ручніком.

– Ні Наташ'я, – узрадавана памахаў у адказ ён і хуценька схаваўся ў пакоі. У яго была барада, шорты і неверагодна доўгія ногі. Ён пах фарбамі, але пра гэта я даведлася пазней.

Гэта была першая фаза.

З гэтага моманту мы віталіся паўсюдна. На вуліцы, у бары, у гатэлі. Увесь тыдзень.

Потым надышла другая фаза.

Зноў у чарзе, гэтым разам у кітайскай амбасадзе.

– Ні, – сказала я.

– Ні, – сказаў ён, прытупваючы ад нецярплінасці, гэтаксама, як я.

Чарга спачатку кіпела, а потым пачала пакрысе засынаць.

– Chinese people not good people, – пераконваў кругленькі тыбец сабраных пад зачыненым акенцам вестменаў.

– Not good people, – пагаджаліся вестмены, паглядаючы на гадзіннікі.

– Гэй, адчыняйце, – стукалі яны ў акно, круцілі галовамі і ад абурэння браліся падпісваць паштоўкі.

Найджэл без гадзінніка, але таксама раз'ятраны.

– Shit, – гучна вымавіў ён, – гэта гвалт над нашым правам, правам на візы.

– Shit, – пагадзілася вырваная з дрымоты аўстралійка, – кітайцы гвалцяць нашыя правы.

– I наших жанчын, – уставіў тыбец.

– Oh yes, – падтрымаў іх малады чалавек з татуіроўкай у выглядзе кактуса на грудзях, – калі я вярнуся ў Новую Зеландыю, то адразу паведамлю ў Amnesty International.

– Камуністычныя звычаі, – сказалі ўсе ў адзін голас, а немец на момант перастаў чысціць акуляры і гаркнуў з перкананнем:

– Jawohl, richtig.

Габрэй глядзеў на свае сандалі і не казаў нічога.

Я збянтэжана засунула ў кішэню свой тады яшчэ чырвоны пашпарт.

– Прыгожы кактус, – прымірэнча прамовіла я да новазеландца.

– Гэта не кактус, shit, гэта ківі, – абразіўся той.

– Але выглядае як кактус, – нечакана падтрымаў мяне Найджэл.

І так пачалася фаза нумар тры.

– Я люблю Азію, – распавядаў Найджэл, выграбаючы з рысу фасолю, – і Непал люблю, бо люблю горы. Цішыня, наверсе няма гэтых сраных турыстаў. А ты, чым займаешся?

– О, складанае пытанне, – шчыра прызналася я, – наогул я таксама люблю горы. Ну, а часамі пішу.

– Я таксама пішу, – прызнаўся Найджэл, – а часамі малюю. Акварэлі малюю, – дадаў ён і замоўк, напалоханы ўласнай адкрытасцю.

– А навошта едзеш у Тыбет? – спыталася я, адрываючы яго ад фасолі.

– Бо я там яшчэ не быў, – паглядзеў на мяне здзіўлены Найджэл, і мне стала сорамна.

– Польшча – дзіўная краіна, – задумаўся ён. – Я дзесяць гадоў жыву ў Ванкуверы, там шмат рускіх. Славяне – дзіўныя людзі.

– Yes, дзіўныя, – пагадзілася я і пачала выграбаць рыс з фасолі.

– Ведаеш, мне вельмі падабаецца твой акцэнт, – парушыў цішыню Найджэл, – такі мяккі, славянскі.

– Ну, не ведаю, – засумнявалася я. – Гэтае тваё *th* увесь час засядае ў мяне ў горле.

– Вось-вось, гэта вельмі прыгожа. Як ты вымаўляеш слова *горла*, – сказаў Найджэл з захапленнем і ўзрушана паглядзеў на мяне. – Я б хацеў цябе намаляваць, – выпаліў ён і, прысаромлены, пачаў корпацца лыжкай у пустой талерцы.

І пачалася фаза нумар чатыры.

Да мяжы лепш за ўсё дабірацца на джыпе. Нас набралася абавязковых восем чалавек, і мы рушылі ў дарогу. Мусон ужо скончыўся, але лужыны засталіся, таму, праехаўшы пару кіламетраў, джып заграз.

– Далей не праедзем, – спакойна паведаміў кіроўца і закурыў цыгарэту.

– Гэта нахабства, – абурыўся немец і зухавата скочыў у гразь. – На раз-два штурхаем, – зароў ён на Найджэла.

Гладзяхы маю далонь, Найджэл расказваў пра сваю былую турэцкую жонку.

– Oh god, што за блакіт, – ускрыкнула аўстралійка, пазіраючы на неба.

– German people nervous people, – сцвердзіў тыбец і дастаў ружанец.

– А можа, усё ж дапаможам, – прапанавала я па старой звычцы.

І так прыблізна мінула дарога да мяжы.

На мяжы быў сцяг, пераважна чырвоны, і маленькія людзі ў вайсковых мундзірах.

– Пашпарт, – запатрабаваў маленькі чалавечак у вайсковым мундзіры. – Здымкі Далай-Ламы ёсць? – спытаў ён і прафесійна абмацаў мае кішэні.

– Якія здымкі, – сказала я здзіўлена і малілася, каб ён не зазірнуў мне ў шкарпэткі. Не зазірнуў.

– Фатаграфавачь нельга, – сказаў чалавечак і спустошыў мой “пентакс”. – Стужку аддаць, – звярнуўся ён да Найджэла.

– What, I’m British, – абурыўся Найджэл, пасля чаго атрымаў уласнай камерай па пысе і ўпаў. – I’m British, – паўтараў ён, намагаючыся падняцца з зямлі. Ягонья штонікі былі ў гразі, са скроні лілася кроў, але выгляд у яго быў задаволены.

– Цяпер я магу лепш цябе зразумець, – прызнаўся ён пасля, уладкаваўшыся ў аўтобусе, які ішоў у Лхасу. – I’m British, у нас камунізм выглядае інакш, – уздыхнуў ён.

– And I’m Israeli, – усміхнуўся хлопец у сандалях і папляскаў па схаванай у заплечніку камеры.

Гэта была чацвёртая фаза.

Пятая фаза – гэта ўжо асобная гісторыя. І шостая таксама. А фазу нумар сем пад назвай “Чырвоная гара” Найджэл прадаў канадскай газеце. Разам з ілюстрацыямі.

Экскурсія (Wycieczka)

Наперадзе ішоў гід.

– Ladies and gentlemen, гэта Канхендзонга, – сказаў гід. – Паглядзіце хутчэй, бо праз хвіліну яна знікне.

– Як гэта, знікне? – затурбавалася Пані.

– А вось так, – паціснуў плячыма гід, пстрыкнуў пальцамі, і Канхендзонга знікла.

Група захвалывалася.

– Ladies and gentlemen, калі ласка, не хвалюйцеся, – сказаў гід. – Гэта хмара. Паглядзіце на яе, калі ласка, бо праз хвіліну яе таксама не будзе.

– Як гэта, не будзе? – абурыўся Пан.

– Вось так, – уздыхнуў гід, пстрыкнуў, і хмара знікла.

Экскурсія скамянела.

– Ladies and gentlemen, сядзіце, калі ласка, са сцежкі, – траціў цярплівасць гід. – Трэба вызваліць аглядную пляцоўку для наступнай групы. Калі вы не паспяшаецеся, то з чацвёртага ўзгорка з правага боку мы не паспеем пабачыць *прэтаў*.

– Якіх *прэтаў*, – здзівілася ў адзін голас экскурсія.

– Вялікіх, – паабяцаў гід і рушыў у бок узгорка.

– Ladies and gentlemen, гэта *прэты*, – сказаў гід, паказваючы рукой на возера.

– Мы нічога не бачым, – сказала экскурсія, узіраючыся ў гладкае люстра вады.

– Так я і думаў, – пахітаў галавой гід, паглядзеў на гадзіннік, пстрыкнуў і знік у лесе.

Расчараваная экскурсія хаатычна разбеглася па паляне, а з лесу данёсся голас.

– Ladies and gentlemen, – сёння мы падрыхтавалі для вас адмысловы сюрпрыз. Неўзабаве мы апынемся на палянцы, поўнай *прэнтаў*.

Голас быў усё бліжэй і бліжэй. І разам з ім, вылупіўшы на палянку біноклі, набліжалася наступная экскурсія.

Наперадзе ішоў гід.

Банальнасць (Banal)

Нам трэба спаткацца, абавязкова. Лепш за ўсё ў дождж: ты будзеш дрыжэць, а я змагу раскласці парасон. Ты прытулішся да майго пляча, я засланю цябе ад ветру, і мы пойдзем наперад па алеі.

Алея будзе алеяй у парку. Лісце пад нашымі нагамі складзецца ў дыван, ты раскажаш мне свой апошні сон, ну што за дзіўныя сны вам сняцца, засмяюся я, мой Божа, гэта ж мой сон, няйначай, прамільгне ў маіх думках. Я ступлю ў лужыну, вада наліецца табе ў чаравік, асцярожна, закрычыш ты, і мы абыдзем вусеня.

Потым вецер твае валасы кіне мне ў твар, мне зробіцца вельмі холадна, мне зробіцца вельмі горача. Восень, скажаш ты, восень, скажу я, ліст гучна ўдарыцца аб парасон, вы б маглі быць маёй дачкой, уздыхну я, і мы наступім на вусеня.

Глядзі, забілі, расплачашся ты, я пачну шукаць цыгарэты, ты замаўчыш, успырхне верабей, дождж перастане.

З-за дрэва пакажацца месяц.

Гэта канец, скажаш ты, мы скаціліся да банальнасці, трэба спаткацца наноў.

Пераклала з польскай Святлана Рогач